Tot nog toe hadden hij en zijn vrouw er eenvoudig maar toch burgerlijk van geleefd. Ook hadden zij nooit geweigerd den armen iets mede te deelen van het hunne, en menig behoeftige in het dorp wist daarvan te spreken. Doch nu werd dit alles anders. Claes Pietersz legde zijn ouderlingschap neer, al bleef hij trouw de kerk bezoeken. Zijn gaven aan de armen hielden allengs op. Die gewoon waren wat te ontvangen, kregen dat ook verder. Maar nieuwe kwamen er niet meer bij. Ook begon onze Pieterszoon heel zuinig te leven, liet zijn eten door een van de meiden koken, en heel 't dorp wist nu, dat de boer van de Zandhoeve, veel minder vleesch at en slechter kost vaak, dan zijn onderhoorigen, die het even goed hadden als vroeger.

Ook in zijn zaken toonde 't Lam al meer en meer den lust, om veel te verdienen, en zoo min mogelijk uit te geven, wat hem wonderwel gelukte. Dat hij echter op die wijs niet bemind werd begrijpt gij. Men kon wel zien, zeiden de menschen, dat Brechtje beter was dan hij. Toen zij leefde, viel er voor een ander nog wat af, en was het: leven en laten leven Maar nu gaat het met alles even schriel en schraal.

Zoo redeneerden de menschen, en 't leed niet lang of Claes 't Lam droeg op heel het dorp den bijnaam van „de oude vrek". Soms werd hem dit wel nageschreeuwd. Doch hij scheen er niet op te letten. Zijn eenig antwoord was een glimlachje, dat de schreeuwers nog boozer maakte. Want, zeiden zij, hij lacht ons uit, en denkt: binnen best.

Er waren evenwel ook menschen, die eveneens 't gedrag van 't Lam afkeurden, al schimpten ze daarom niet op hem. Tot dezulken behoorde o. a. de leeraar van het dorp, die niet naliet boer Claes te bezoeken. Dan kwam het gesprek ook wel eens op de begeerte om rijk te worden, de geldgierigheid en wat de Schrift daarvan zegt. Claes Pietersz had daar dan nooit iets tegen in te brengen, doch zijn gedrag bleef als te voren. Behalve voor zijn onderhoorigen was hij in alles even zuinig. De boerenjongens vertelden spottend, dat hij zijns grootvaders jas droeg. Doch toen hij dat eens hoorde, zei hij met een droeven glimlach: „Dat zou me onmogelijk wezen". De menschen echter begrepen niet wat hij bedoelde.

Het huis op de Zandhoeve kreeg niet meer dan het hoog noodig onderhoud, en zag er dan ook niet uit als het verblijf van een welgestelden boer. En toch zulk een was 't Lam voorzeker. Hij die zoo hoogst eenvoudig leefde verdiende veel. Zijn boerderij bracht elk jaar aardig wat op, er ging heel weinig af, en meermalen verkocht hij met groote winsten stukken grond, die hem weinig gekost hadden. „Hoe ouder hij wordt, hoe gieriger," zeide het volk. „En hij kan er toch niets van meenemen en heeft kind noch kraai." 't Lam scheen zich echter van al wat de menschen zeiden, weinig aan te trekken, en bleef onder alles even bedaard en vriendelijk als hij altijd was geweest. Sommigen zeiden, dat hij met de jaren zeker wat onnoozel begon te worden, en daarom zoo wonderlijk deed. Doch anderen, die hem beter kenden, verzekerden, dat boer Claes al was hij vijf en zeventig, zijn zinnen zoo goed bij elkaar had, als toen hij voor het eerst op het dorp kwam.

Eindelijk klommen de jaren van Claes 't Lam zoo hoog, dat hij niet meer uit kon gaan. Doch zijn verstand bleef helder, en het was hem steeds mogelijk op al wat rondom hem voorviel 't oog te houden. Enkelen die nog belang in hem stelden, zochten hem nog eens op, doch 't waren er heel weinigen. Want het nieuwe geslacht, dat nu groot was, kende den boer van de Zandhoeve bijna niet dan bij naam, en daarbij veelal slechts als „den ouden vrek." De nieuwe predikant, dien het dorp gekregen had, kwam ook bij Claes en sprak ernstig met hem. Doch de oude man antwoordde weinig. Eens echter, toen de dominee hem er op had gewezen, dat het dwaasheid was aan het tijdelijk goed te hangen, vooral wanneer de tijd van scheiden zoo nabij is, zei de boer zeer ernstig: „Dat weet ik, dominee; als ik dood ben, zullen de menschen mij beter verstaan dan nu."

Nu, dat hij niet lang meer leven kon, wist ieder en menigeen giste er al naar, wie, als Claes stierf, zijn bezittingen en goed erven zou, daar hij, zoover men wist, geen familie had. Doch „gissen is missen."

Op een morgen ging plotseling door het dorp de tijding dat Claes 't Lam, dien verloopen nacht was gestorven, „deezer werelt overleeden," gelijk het oude geschrift zei. Veel indruk maakte dit bericht niet. Er waren maar weinigen, indien een, die den ouden man had den lief gehad, en zoo was dan ook de rouw bij zijn dood, niet groot. Wel echter was er veel nieuwsgierigheid, wat er nu met de Zandhoeve zou gebeuren, en ook met het geld, dat 't Lam had nagelaten. De een wist daarvan nog meer te vertellen dan de ander, zoodat het wel scheen, als had onze Claes koning Salomo nog in rijkdom overtroffen. Thans zou blijken wat daarvan aan was.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Marum, A. J. de Boer, te Grijpskerk. — Nieuwveen, P. Jukkenekke J.Pzn., cand. te Amsterdam. — Duisburg, A. Brummelkamp te Vrijhoeve en 's Grevelduin-Capelle.

AANGENOMEN: Scherpenzeel, J. Schoonhoven, te Noord-Scharwoude. — Sellingen, J. Oringa, cand. te Amsterdam.

BEDANKT: Mildam, J. Koelewijn, cand. te Bunschoten. — Schoonhoven A, S. Oulkerk, te Kralingen. — Hoogvliet, P. H. de Jonge, te Hoek. — Giessen Oud- en Nieuwkerk, D. Hogenbirk, te Nederhorst den Berg.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Renesse c.a., G. W. Kobus, te Rockanje. — Rottum, T. A. van der Vlies, cand. te Utrecht. — Giessen Oudkerk en Peursum, H. H. van Ameide, cand. te Ouderkerk a/d. Amstel — Wijngaarden (toez.), A. van der Kooy, cand. te Delft. — Hasselt, H. A. Heijer, te Staphorst. — Nieuwendam (toez.), R. E. Wieringa, te Zuidzijde. — IJselmuiden, N. C. Bakker, te Poortvliet. — Dokkum, A. Groeneveld, te Schagerbrug. — Wieringerwaard, J. L. van Apeldoorn, cand. te Helpman. — Zoelen, H. Matzer, te Wadenoijen.

AANGENOMEN: Haringcarspel en Dirkshorn, F. Sinninghe Damsté, te Poortugaal. — Warga, M. J. F. Schönfeld Jzn., te Jorwerd.

BEDANKT: Welsrijp (toez.) H. J. de Zwart, te Steenwijk. — Schraard, J. E. Koopmans, te Zuiderwoude. — Vianen, J. Buenk, te Harderwijk. — Hillegom (toez.), M. M. den Hertog, te Nieuwerkerk a/d. IJsel. — Haren bij Groningen, N. L. Piccardt, te Westernieland.

Advertentiën.

GETROUWD:

O. N. OOSTERHOF,
Ber. Pred. te Westerbork,
EN
T. HAZENBERG,

die hun dank betuigen voor de belangstelling bij gelegenheid van hun Huwelijk ondervonden.

Westerhorn, 22 October 1906.

De Kerkeraad der Geref. Kerk alhier leed een gevoelig verlies door het heengaan van onzen trouwen en hartelijken vriend en ambtsbroeder

AART FOPPEN,

die met lust en toewijding, vroeger als Diaken, de laatste jaren als Ouderling de Kerk te dezer plaatse diende. Dat hij ontslapen mocht in de volle verzekerdheid des geloofs is zoowel ons, als zijne bedroefde betrekkingen tot rijken troost.

De Kerkeraad voorn.:
R. FERWERDA, *waarn. Pres.*
A. P. VERSLUIJS, *Sub-Scr.*

Harderwijk, 19 October 1906.

Zeer verkwikt door de vele blijken van belangstelling, die wij ter gelegenheid van onze zilveren gedenkdagen, 6 en 16 October j. l. mochten ontvangen, en niet in staat, die elk afzondelijk te beantwoorden, betuigen wij langs dezen weg aan allen onzen welgemeenden dank.

Ds. J. D. VAN DER MUNNIK.
J. VAN DER MUNNIK—
ARENTSHORST.

Leeuwarden, 26 October 1906

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Het adres der Theologische faculteitsvereeniging aan de Vrije Universiteit is
Keizersgracht 162.
HET BESTUUR.

Uni-bifocale BRILLEN GLAZEN
nieuwste vinding
voor **verafzien** en **lezen** te gelijk.
Uitsluitend bij
KAREL VAN BUREN,
Specialiteit
Brillen en Pincenez,
82 Rokin 82.

EISMA & Co.
Noordeinde 20, den Haag.
Kassiers
en
Commissionairs in effecten.

Heden verscheen:
„Paulus' roem in de heerlijkheid zijner bediening"
Gedachtenisrede, uitgesproken ter gelegenheid van zijn 25-jarige ambtsbediening, op 14 October 1906.
DOOR
Ds. J. D. van der MUNNIK,
Pred. bij de Ger. Kerk te Leeuwarden.
Met portret. -:- Prijs 35 cent.
Haarlem. H. J. van der MUNNIK.

LEVENSVERZEKERING
de Nederlanden van 1845
BRAND- INBRAAK VERZEKERING
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL . . . . . f 6.000.000.00
RESERVEFONDS: ruim . . 1.900.000.00

E Voto Dordraceno
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Nieuwe uitgave in 4 deelen, geheel gelijk aan den vorigen druk.
Ingenaaid f 19.—. In twee linnen banden f 22.—.
(de vorige druk kostte f 25.— en gebonden f 29.—.)
Deelen I, II en III zijn verschenen; deel IV en deel III/IV gebonden volgen eerstdaags.
Amsterdam—Pretoria. **HÖVEKER & WORMSER.**

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,
gevestigd te
Amsterdam, Keizersgracht 547—549,
sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,
DAMRAK 60 en DAM 13—15—17.
Bijkantoren: HILVERSUM, Langestraat.
HAARLEM, Kruisweg 69.

Koopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

BILDERDIJK
in zijne nationale beteekenis
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Rede gehouden te Amsterdam op 1 Oct. 1906
Prijs . . . . . f 0.90.
Amsterdam—Pretoria. Höveker & Wormser.

HOMOEOPATHISCHE APOTHEEK
van ALBERT SOMMER.
Amsterdam, Heiligenweg, hoek Singel.
Grootste Inrichting in Nederland.
Hensels Tonicum, afdoend en beproefd bij Bloedarmoede en Zenuwzwakte. 100 gr. f 1; 200 gr. f 1.75.
Purshiana Tabletten, uitstekend tegen hardlijvigheid en voor bloedzuivering per flacon f 0.75.
Hamamelis Supporitorias, het eenige afdoende middel bij aambeien per doos f 1.25.
Hamamelis Extract en -Zalf, 50 gram f 0.60; 100 gram f 1.00.
Fucus, Ontvettingsmiddel per flacon f 2.50.
Arntcahaarolie, tegen het uitvallen en vroegtijdig grijs worden der haren, in *schroeffiacons.* 100 gr. f 0.80, 150 gr. f 1.10.
Huisapotheken, praktisch en doelmatig in *Koffers.* Met handleiding f 5.75
Strooipoeder, tegen zweetende voeten, per strooidoos f 0.50, tegen postw. + f 0.15 franco

De Gloedpakkerij „De Krater"
te Amersfoort levert eerste kwaliteit „GLOED", voor kerkelijk gebruik in baalzakken, voor particulier gebruik en voor den wederverkoop, in pakken à 6 cts

Buitengewoon goedkoop aanbod.
Huisgezin, Catechisatie en Zondagsschool.
100 boekjes van Hoogenbirk, Gerdes, Hesba Stretton, Vergers, Looman, Klinkenberg, Keuning en vele andere bekende schrijvers, met veel plaatjes. Een gezamenlijke waarde van f 22.50, prachtige verzameling, worden franco voor f 6.25 toegezonden door J. WRISTERS, Boekhandelaar, Minrebroederstraat 13 te *Utrecht.*

Dr. W. GEESINK.
Om te doen gedenken.
Meditatiën voor Kerstmis, Oudejaarsavond, Paschen en Pinksteren.
Prijs f 1.50.
Geb. in band van JAC. PH. WORMSER.
f 1.90 (243 pagina's).
Amsterdam—Pretoria. Höveker & Wormser.

Verschenen bij G. F. HUMMELEN, Assen:
Tien Leerredenen
voor de Avondmaalstijden, Bid- en Dankdag en Wisseling des jaars,
DOOR
H. MEIJERING,
V. D. M. te Wildervank.
Prijs f 1.00.
Verkrijgbaar bij elken Boekhandel en bij den Uitgever.

Kerstboekjes.
Zendt postwissel van f 6.25 en ge ontvangt franco 100 verschillende KERSTBOEKJES ter waarde van f 23.90, nl.:

3	boekjes	van f	0.50
5	„	„ „	0.40
19	„	„ „	0.30
24	„	„ „	0.25
27	„	„ „	0.20
22	„	„ „	0.15
100	„	totaal	f 23.90.

Alle Boekjes hebben geïllustreerden omslag en goede gekleurde platen.
De boekjes kosten dus f 0.06⅔ per stuk.
100 Verhalen voor f 6.25.
Amsterdam. Höveker & Wormser.

Heden verschijnt:
Doe dat totdat Hij komt.
Een practicale verhandeling over het Godvruchtig Avondmaalvieren
DOOR
Ds. G. WISSE Jr.,
Predikant te Driebergen.
224 bladz., prijs f 1.30, in prachtband f 1.90.
Kampen. J. H. BOS.

Bij HÖVEKER & WORMSER te Amsterdam gaat ter perse:
Wet en Genade.
Twaalf leerredenen
VAN
Ds. W. H. GISPEN.
Dienaar des Woords te Amsterda
Prijs ingenaaid f 1.50. Gebonden f 1.90.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,
Gevestigd te GRONINGEN.
OUDE BOTERINGESTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.
Telephoon Intercommunaal No. 674.
Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.
Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 30 Juni 1906 f 2.437.532.50, aan Pandbrieven f 2.358.950.—.
Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABIUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WTTEWAALL VAN STOETWEGEN, H. LUIKING, Mr. F. DIELEMAN, E. G. WENTINK.
Raad van Toezicht: Jons. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.
Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,
koers 100 pCt., in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te *Amsterdam* de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207; te *Rotterdam* de heer H. DANE, Haringvliet 49.
De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Verschenen bij HÖVEKER & WORMSER te Amsterdam:
„Mr. WILLEM BILDERDIJK"
DOOR
Mr. M. W. L. S. BILDERDIJK, Dr. JOH. C. BREEN, A. BRUMMELKAMP, A. T. A. HEYTING, Mr. M. P. THOMASSEN à THUESSINK VAN DER HOOP VAN SLOCHTEREN, Dr. K. H. E. DE JONG, Dr. A. S. KOK, H. W. E. MOLLER, Dr. H. C. MULLER, Prof. Mr. J. C. NABER, Prof. coll. M. C. NIEUWBARN, J. POSTMUS, J. H. RÖSSING, Baron A. SCHIMMELPENNINCK VAN DER OYE VAN DE POLL EN NIJENBEEK, Dr. W. B. VAN STAVEREN, J. F. M. STERCK, R. W. P. DE VRIES Jr., A. W. WEISSMAN, M. G. WILDEMAN, Prof. Dr. J. TE WINKEL, Mr. C. W. WORMSER.
Versierd met twee lichtdrukken en zestien verzamelplaten onder toezicht van J. F. M. STERCK.
Typographische verzorging: J. W. ENSCHEDE.
Boek- en bandversiering: JAC. PH. WORMSER.
Groot 30 vel. Formaat 18 × 24 cM.
Ingenaid f 3.90. Geb. f 4.50.
Een prachtwerk van zeer belangrijken inhoud, van groote taal- en kunstwaarde.

VRAGENBOEKJES.

Door D. A. DAAMEN te Rotterdam worden thans uitgegeven de hieronder vermelde boekjes voor de catechisatie

van **Ds. J. H. DONNER.**

Beknopt onderricht in de Bijbelsche Geschiedenis,
14e druk. Prijs 15 Cent.
De Bijbelsche Geschiedenis ten dienste van het Catechetisch onderwijs,
23e druk. Prijs 25 Cent.
Eenvoudig onderricht in de Bijbelsche Waarheden.
10e druk. Prijs 10 Cent.
Kort Begrip van de Goddelijke Waarheden.
Prijs 15 Cent.
De Goddelijke Waarheden.
7e druk. Prijs 25 Cent.
De Drie Formulieren van Eenigheid.
Prijs 35 Cent.

Tijdelijk Aanbod. Haast U!
„GODS KINDEREN VAN UR".
Rijk geïllustreerd, pas door verschillende Chr. bladen zeer gunstig beoordeeld, in prachtband van f 5.50 voor slechts twee gulden.

No. 1.	Zeevolk, door v. LUMMEL, met platen, 300 bladz.	f	1.75
„ 2.	Kiekjes in het Maanlicht en andere schetsen, id.	„	1.50
„ 3.	Zijne keus en de hare, met platen, 320 bladz.	„	1.50
„ 4.	Onder Geuzen en onder Armenièrs, id.	„	1.50
„ 5.	De Bijkorf, door J. LINKE, met 50 platen	„	0.75
		f	7.00

Thans voor slechts twee gulden + 25 cent porto.

No. 1.	Psalmen in den nacht, door WINSLOW	f	1.90
„ 2.	Vrije genade en stervende liefde, door Mevr. SPURGEON	„	1.50
„ 3.	Een keurig werk, van JAN LUIKEN, met 50 platen	„	0.75
„ 4.	Het leven van Ph. Melanchton, door ARMIN STEIN	„	1.25
„ 5.	Een verhaal, door E. GERDES, met 4 platen	„	0.50
„ 6.	Gods genade bewezen aan Ds. G. Trosse	„	0.60
„ 7.	Leven en arbeid van W. Huttington	„	0.50
		f	7.00

Thans voor slechts twee gulden 25 cent + 25 cent porto.
Zend postwissel à f 2.—, f 2.25 of f 2.50 aan H. VERHOOG, Bazar van goedkoope boeken, Halfweg.

Boek- en Courantdrukkerij van ROEVER EMDEN & BAKELS Amsterdam